

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracji
Nr. telefona 279. — Kwat.

Wzrostka kom-
Komu-
Redakcyi
Redakcyi

PT. Biblioteka Jagiellońska
Kraków, św. Anny

oszkowej 7.
141.128

Cena Numeru

15
groszy

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. Zł. 3.40, kwrt. Zł. 10.20
w Krakowie z odnośzeniem do domu : : 3.60, : : 10.80
Na prowincyi: z przesyłką pocztową : : 4.20, : : 12.60
Zagranicą: z przesyłką pocztową : : 7.00, : : 21.00
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo Zł. 0.10, wiersz milimetr.
1-szp. Zł. 0.15, nadesłane Zł. 0.40, wiersz milimetr. 1-szp. w tekście
Zł. 0.60, wiersz milimetr. 1-szp. na 1-szej stronie Zł. 0.75, gratulacye
Zł. 8.—, inseraty zsmiejscowe o 50%, zagraniczne o 100% droższe.

Dnia 5-go stycznia 1925 r. odbędzie się
staraniem Komitetu Edukacyi Zyd. Domu
Akademickiego Stow. „NADZIEJA”
Stow. Zyd. Słuch. U. J. „OGNISKO”

REDUTA w Salach Starego Teatru

Marka fabryczna

**Popierajcie Przemysł Krajowy
Zadajcie wszędzie**

KALOSZY

Pierwszej w Polsce
fabryki Kaloszy

i Obuwia
Sportowego

„PEPEGE” Polski Przemysł Gumowy Tow. Akc. w Grudziądzu

P. Grabski o swych zasługach

Kraków, 24 grudnia
(sn) Premier, p. Grabski wygłosił onegdaj
zamiast przed Sejmem, który zdaje się lekce-
waży, przed dziennikarzami warszawskimi
bardzo długie przemówienie, którego treścią są
— zasługi obecnego rządu w dziedzinie gospo-
darczej tzn. właściwie zasługi ministra skarbu.
Polemika z tem przemówieniem jest rzeczą
zarazem łatwą i trudną. Łatwą, bo położenie
gospodarcze jest obecnie bardzo ciężkie i
niemal każdy musi z trudem walczyć o hyt, z
czego wynika, że jednak nie wszystko jest jak
najlepiej na tym najlepszym ze światów. Trudną
natomiast jest ta polemika nie tylko przez
względ na niezaprzczone zasługi p. Grabskiego
ale i przez wzgląd na jej bezcelowość. Wiadomo
wszakże, że premier odznacza się niezwykłym
uporem, którego ani argumenty ani nawet fakty
przelamać nie mogą. Pomimo niemal jednogłośnie
stawianych mu zarzutów, że niedocenia powagi
przesilenia, że zbyt wielkich ofiar domaga się od
społeczeństwa i że lekceważy konieczność kredytów
zagranicznych, p. Grabski nie zbacza ani na jotę od
obranej linii działania i ufa, że przyszłość je-
mu właśnie przyzna rację a nie oponentom. Siły
tego uporu swego dowiódł zresztą przed paru dniami,
wydając wbrew opinii nawet własnych kolegów z
ławy ministerjalnej osławione rozporządzenie o
odebraniu koncesyj monopolowych.

Zasnaczyliśmy wyżej, że zasługi p. Grabskiego
pod wielu względami są niezaprzczone.

Słusznie podnosi on jako objawy dodatnie:
wstrzymanie druku marek, zrównoważenie bu-
dżetu, konsolidację długów zagranicznych a w
dziedzinie politycznej wzmocnienie stanowiska
mocarstwowego Polski. Objawom tym, z których
się tylko radować można, trzeba niestety
przeciwwstawić także fakty, jak ciężki kryzys
gospodarczy, ujemny bilans handlowy, wzrost
drożyzny, wysoka ilość bezrobotnych, rozpa-
noszenie się bandytyzmu na kresach, o których
p. Grabski wspomniał oraz — nierozwiązaną
dotychczas sprawę równouprawnienia mniejszości
narodowych i wprowadzenia administracji państwowej
na tory praworządności, o których to problemach
p. Grabski nie nie powie-

dział. Zapewne „nie można żądać wszystkiego
natychmiast, bo wszakże „nie od razu Rzym
zbudowano”. Nie możnaby więc z tego powodu
robić p. Grabskiemu zarzutów z tego, że wiele
rzeczy pozostawił w r. 1924 niezalatwionych,
Chodzi jednak o to, by to co zrobił i to co za-
mierza zrobić, nie stało na drodze rozwiązaniu
pozostałych jeszcze trudności. Z tego punktu
widzenia spotkać się musi p. premier z cięż-
kimi zarzutami. Wypróżniając bezwzględnie
kiesy społeczeństwa dla zapelnienia Skarbu,
nadwiera a w wielu wypadkach łamie on
egzystencję gospodarczą obywateli. (Na uwa-
gę zasługuje zapowiedź, że do 1 stycznia bę-
dzie ściągniętych przymusowo 460 milionów
zaległych podatków. Jeśli premier nie miał na
myśli 1 stycznia 1926 r., to trzeba będzie na
to chyba tysięcznych egzekucyj!) Fatalne skut-
ki tej metody trudniej będzie później usunąć,
niż nawet skutki kilkuletniej inflacyi. Polityka
eksterminacyjna wobec ludności żydow-
skiej, którą p. Grabski coraz wyraźniej już
uprawia, również zada samemu państwu cięż-
kie i nieuleczalne rany. Dotychczasowa zanied-
bania rządu w dziedzinie kredytów zagranicz-
nych przyrzeka p. Grabski usunąć i obiecuje
starać się o pożyczki. Jak można jednak przy-
rzeczenia te traktować seryo, skoro w dwa dni
potem dyrektor departamentu w ministerstwie
skarbu oświadcza, że rząd o kredyty nie będzie
się starał, a co najwyżej może „popierać”
akcyę Banku Gospodarstwa krajowego i banku
rolnego? Czyżby nawet bezpośredni podwładni
p. Grabskiego nie wiedzieli jeszcze o zmianie
jego poglądów na tę kwestyę?

P. premier słusznie dumny jest z tego, że
społeczeństwo nasze wydobyło z siebie tyle
siły i osiągnęło tak znaczne sukcesy. Niestety
zachodzi poważna obawa, że p. Grabski jest
na najlepszej drodze do tego, by tych sił
nadużyć!

Zwłoka w ogłoszeniu rozporządzenia o odebraniu koncesyi rządowych. Korzystne zmiany w projekcie?

Warszawa, 23. 12 (Sin.) Dowiaduję się, że pro-
jekt rozporządzenia w sprawie cofnięcia koncesyi
rządowych nie będzie wydany przed świętami,
ponieważ rząd zamierza dokonać w projekcie szere-
gu poprawek. W szczególności premier Grabski
pragnie przed wydaniem rozporządzenia porozu-
mieć się z dyrektorem departamentu monopolowe-
go w ministerjum skarbu p. Głowackim w spra-
wie ostatecznej redakcyi poprawek. Ponieważ pa-
na Głowackiego niema w Warszawie, sprawa u-
legnie zwłoce.

Słychać, że poprawki rządu zmierzają będą do
uwzględnienia interesów osób, posiadających kon-

cesyę już od dłuższego czasu. Koncesye te będą
mogły być nadawane na okres dalszych dwu lat.
Równocześnie dowiaduję się, że rząd zamierza
wydać w tej sprawie komunikat, wyłuszczający
stanowisko rządu wobec projektu rozporządzenia
o odebraniu koncesyi. Komunikat ma się ukazać
w związku z mylnie podanym przez prasę tekstem
rozporządzenia, przedstawiającym rzekomo w zbyt
pocnurych barwach grozę pokolenia właścicieli
koncesyi.

Ponadto jak słychać, komunikat zawierać będzie
polemikę ze stanowiskiem, zajętem w tej sprawie
przez Koło Żydowskie.

Pamiętajcie o Z.F.N. - Z.F.N. wyzwala ziemię w Erec

KINO NOWOŚCI

Od czwartku d. 25 grudnia rekordowy program humoru i śmiechu

w nadzwyczajnej sensacyjnej komedii **Buster Keaton** w nadzwyczajnej sensacyjnej komedii

Rozkosze Gościnności

Banda bolszewicka usiłowała przejść granicę

Warszawa. PAT. 19 grudnia usiłowała przejść granicę ze strony Sowietów banda około 20 strażników Juskowce w powiecie krzemienieckim. Banda była złożona z 20 ludzi dobrze uzbrojonych. Wskutek ognia karabinowego na posterunku K. O. P została odparta.

Zabicie bandyty.

Warszawa. PAT. W miejscowości Kocaty,

powiat Lubomla został zabity w walce z policją głośny bandyta Jurko Mazurek.

Ujęcie herszta bandy.

Warszawa. PAT. W związku z napadem dokonanym 1 bm w powiecie słonimskim został ujęty herszt bandy i przekazany władzom sądowym.

Monopol tytoniowy a robotnicy żydowscy

Odpowiedź min. skarbu na interpelację Koła Żydowskiego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 23, 12 (Sin). W odpowiedzi na interpelację posła Hellera i tow. z Koła Żydowskiego w sprawie rugowania i szykanowania pracowników i robotników żydowskich przez dyrekcję monopolu tytoniowego w nowoobjętych fabrykach tytoniu, ministerium skarbu nadeszło do marszałka Sejmu list, w którym m. i. czytamy:

„W nowoobjętych przez rząd fabrykach tytoniowych w Grodnie stan robotniczy wyrażał się w dniu 21 listopada rb. w cyfrach następujących: Fabryki zatrudniają ogółem 1436 osób, w tem Żydów 997, chrześcijan 439. Cyfry te świadczą zasadniczo dobitnie, że dyrekcja polskiego monopolu tytoniowego nie prowadzi w stosunku do Żydów żadnej polityki „eksterminacyjnej” przyjęła ich

bowiem do pracy przeszło dwa razy tyle co chrześcijan. Wogóle zaangażowano wszystkich dawnych pracowników Żydów, którzy się tylko zgłosili do pracy. Przypuszczać należy, że w danym wypadku chodzić może jedynie o 2 majstrów fabrycznych, którzy w dawnej firmie mieli bardzo dobre warunki uposażeniowe a na skalę plac monopolowych przystać nie chcieli, licząc na to, że dyrekcja monopolu bez ich współdziałania nie będzie mogła fabryki uruchomić. Zawiedzeni w swoich nadziejach zgłosili się oni niedawno do kierownika fabryki, prosząc o pracę, ponieważ jednak cały personal został zorganizowany, zgłoszeń ich nie względowano.

Znowu znieważenie cmentarza żydowskiego na Litwie!

Kowno, 23, 12 PAT. Kowieńskie „Judische Stimme” donosi, że w Rogowie złoźnicy znieważyli żydowski cmentarz. Dziesiątki grobów zdemolo-

wano, a miejsce między grobami zanieczyszczono. Pismo nadmienia, iż zdarza się to na Litwie już nie po raz pierwszy.

Rozwiązanie izby włoskiej?

Mussolini u króla.

Rzym. PAT. Tel Comp. donosi, że Mussolini był wczoraj w Kwirynale u króla, z którym odbył dłuższą konferencję w sprawie reformy wyborczej i terminu nowych wyborów. We-

dług kilku dzienników wieczornych Mussolini otrzymał już od króla dekret upowazniający go do rozwiązania Izby i rozpisania nowych wyborów.

Gabinet urzędniczy w Czechach.

Praga, 23, 12 PAT. WBK. Bohemia dowiaduje się z rzekomo dobrze poinformowanych źródeł, że gabinet Svehli poda się z początkiem stycznia do dymisji i zaproponuje prezydentowi utworzenie gabinetu urzędniczego. Szefem nowego gabinetu miałby być szef sekcji dr Bobek, Preger Tagblett wymienienia również nowego kandydata na prezydenta ministrów dr Cernego, który był już raz szefem rządu urzędniczego.

Pogotowie policji wiedeńskiej.

Wiedeń, 23, 12 PAT. Policja wiedeńska jest w dalszym ciągu silnie skonsygnowana celem zapobieżenia ewentualnym komunistycznym demonstracjom bezrobotnych. W dniu wczorajszym aresztowano 33 osób.

Rozwiązanie parlamentu egipskiego.

Londyn, 23, 12 PAT. Biuro Reutersa donosi z Kairu, że gabinet postanowił rozwiązać parlament. Wedle postanowień konstytucji będą przeprowadzone nowe wybory w przeciągu 60 dni po opublikowaniu dekretu, rozwiązującego parlament.

Na 19 dniach zbiera się nowy parlament.

Jeszcze list Zinowiewa.

Wiedeń, 23, 12 PAT. Neue Fr. Presse donosi z Londynu: Rakowski oświadczył w piśmie do Austena Chamberlaina, że rząd sowiecki jest gotów zezwolić na wyjazd z Rosji wręczycieli listu Zinowiewa, aby tem samem dać możliwość do ostatecznego wyświelenia tej sprawy. Minister spraw wewnętrznych oświadczył bowiem w izbie gmin, że Anglia nie chce wymienić nazwiska tych osób, za pośrednictwem których list ten dostał się w ręce angielskie, a to w interesie bezpieczeństwa tychże osób.

Konferencja dominionów w Londynie.

Londyn. PAT. Tel. Comp. Dzisiaj zaprosił rząd angielski dominia do wysłania delegatów na konferencję państwową, która odbędzie się w Londynie i której przedmiotem będzie debata nad protokołem genewskim oraz nad wnioskami nad problemem bezpieczeństwa.

Odysea rybacka.

Londyn. PAT. Dnia 23 grudnia. Do Madras przyplłynęło 15 rybaków, którzy płynęli na uszkodzonym statku bez steru i kotwicy przez 39 dni. Ostatnie ośm dni nie mieli oni żywności ani wody. Błąkając się po morzu przepłynęli oni 1000 km.

Marszałek Piłsudski u premiera Grabskiego.

Warszawa, 23, 12 (Sin). Marszałek Piłsudski odwiedził dziś premiera Grabskiego. Wizyta nie miała charakteru politycznego, ale jak słychać, chodziło o zażegnanie naprężenia, które powstało po ostatniej konferencji pomiędzy marszałkiem Piłsudskim a członkami rządu. Na konferencji tej marsz. Piłsudski wypowiedział kilka cierpkich słów pod adresem ministrów.

Marszałek Rataj a wydanie ukraińskich posłów

Warszawa, 23, 12 (Sin). Marszałek Sejmu Rataj nie wyjechał jeszcze z Warszawy na święta, chcąc wyjaśnić swe stanowisko w sprawie wydania 3 posłów ukraińskich. Jak wiadomo z pewnych stron podnoszono pod adresem pana marszałka zarzuty, że on to wpłynął na wydanie sądom ukraińskich posłów. Na tem tle doszło do konfliktu między marszałkiem Ratajem a ministrem Thuguttem.

Ograniczenie kolejowego ruchu towarowego w okresie świąt.

Warszawa, 23, 12 PAT. Zwyczajem dawnych lat Ministerstwo kolei zarządziło pewne ograniczenia ruchu towarowego na czas nadchodzących świąt. Odpowiednie zarządzenie ministerstwa wydane dyrekcjom kolejowym brzmi: Dla zapewnienia druzynom parowozowym i pociągowym odpoczynku świątecznego, poleca się, poczynając od godziny 18 dnia 24 grudnia do godziny 6, 26 grudnia wstrzymać ruch pociągów towarowych z wyjątkiem przewozowych pilne transporty wojskowe z ludźmi, repatriantów, ładunki szybko się psujące i żywy inwentarz. O ileby przewóz tych ładunków wywoływał luźny przebieg parowozów w kierunku przeciwnym, należy wykorzystywać ten przebieg także dla przewozu próżnych wagonów. Odnośnie towarowego ruchu tranzytowego z Górnego Śląska i z Niemiec do Prus wschodnich i odwrotnie w okresie świątecznym Dyrekcja Gdańska Poznańska i Katowicka porozumieją się z właściwymi dyrekcjami kolejowemu niemieckiemu. Parowozy od zatrzymanych pociągów skierować należy do najbliższej parowozowni, a druzynom parowozowym dać możliwość powrotu do miejsca stałego zamieszkania, a Ztrzymane w drodze pociągi z ładunkami zabezpieczyć od kradzieży.

Hitler bierze się do... literatury.

A la Nowaczyński

Berlin, 23, 12 PAT. Hitler przybywszy do Monachium zawiadomił stronnictwo narodowych socjalistów, iż nie zamierza na razie brać udziału w życiu politycznym i wyjeżdża do swych przyjaciół nad morze bałtyckie, gdzie zajmie się pracami literackimi. Dzienniki reprezentujące inne kierunki polityczne dowodzą że chodzi tu ze strony Hitlera o manewr mający na celu zapewnienie swobody ruchu.

Sprytne ucieczka generalnego dyrektora.

Berlin, 23, 12 PAT. Generalny dyrektor Weber, który z powodu wielkich nadużyć spirytusowych osadzony został w więzieniu śledczym, wniósł prośbę o zwolnienie go na kilka godzin dla umożliwienia załatwienia spraw niecierpiących zwłoki, a leżących w interesie jego zakładu przemysłowego. W czasie tych kilku godzin w ciągu których towarzyszyło mu kilku urzędników policji kryminalnej, Weber zdołał zmążyć ich czujność i uciekł w przygotowanym samochodzie. Pościg nie dał żadnego rezultatu.

Aresztowanie bankiera litewskiego.

Berlin, 23, 12 PAT. Bankier litewski Kutisker, zamieszany w znanej aferze radcy rządu Bernolca, szefa urzędu dla cudzoziemców policji berlińskiej został aresztowany mimo, iż prowadził rokowania z kilkoma firmami niemieckimi w celu powierzenia budowy nowych fortyfikacji Kowna.

— CELEM UNIKNIĘCIA PRZERWY w wysyłce pisma prosimy o rychłe odnowienie prenumeraty na miesiąc styczeń załączonym do dzisiejszego numeru czekiem P. K. O.

Ofenzywa Milleranda.

Znaczenie opinii publicznej we Francji. — Bankiet ilustracją sił. — Ostra walka Milleranda przeciw Herriotowi.

(Od naszego korespondenta).

Paryż, 19 grudnia.

W wielkich demokracjach zachodnich rządzi obok i ponad całymi ustawodawczymi i wyłoniłymi z nich organami wykonawczymi wielka pani, której miano: opinia publiczna. Będąc absolutnie wolną i niczem nie skrepowaną, wykonuje ona swoje rządy przez wypowiedzenie swego zdania słowem i piśmem, Zebrania, manifestacje, prasa, karykatura, fotografia, telegraf, telefon, radio, kinematograf i wiele innych mniej lub więcej nowoczesnych środków stoi całkowicie na jej usługach i pozwala jej stwarzać tak zwaną atmosferę w której ludzie powołani do rządu żyją i działają, albo — duszą się i ustępują.

Toteż każdy doświadczony polityk obchodzi się z tą wielką panią bardzo delikatnie i ubiega się bezustannie o jej względy. Im zdrowsze, im bardziej umysłowo i politycznie rozwinięte jest społeczeństwo, tem inteligentniejsze, wyrówniejsze i uczciwsze muszą być sposoby, jakimi posługuje się dany polityk.

P. Millerandowi, który ma czterdzieści lat świetnej kariery politycznej za sobą, nie brak doświadczenia i zdolności. Do ataku, który wymierzył przeciw kartelowi lewicowemu w swoim przemówieniu na wczorajszym bankiecie Ligi republikańsko-narodowej, przygotowywał się p. Millerand od miesięcy. Podpatrywał starannie każdy chwielny krok rządu wyobrazmający jego skutki w prasie, wykorzystywał wszystkie chwilowe niezadowolone i właśnie w łonie swych przeciwników badał równocześnie dokładnie przyczyny ich popularności, skupił i zorganizował naokoło siebie wszystkie sfery niezadowolonej burżuazji i kleru francuskiego i tak uzbrojony zadrąbił na alarm.

W wielkiej sali Luna—Parku spotkała się wczoraj cała stara gwardya bloku narodowego. Co jeden to były minister, były prefekt, były gubernator, jednym słowem — byli. Wszyscy natchnieni jedną wspólną myślą, jednym wielkim wspólnym pragnieniem: dojścia ponownie do władzy. Długi obficie zastawiony stół, blisko 2,000 biesiadników, fraki, ordery, dekolty, brylanty, blask światła elektrycznych i — żar prawdziwego, stu-procentowego patryotyzmu. Kolacja, wino, a potem — mowy. Najpierw przemawiają przedstawiciele Ligi i stowarzyszeń, które zgłosiły swoje przystąpienie do Ligi republikańsko-narodowej. Wszyscy podkreślają doniosłość chwili, potrzebę wspólnego działania i jednolitego kierownictwa. „Pan, panie prezydencie” powiada jeden z mówców „możesz stać się dla nas francuskim Rooseveltem, I on dążył do zapewnienia ojczyźnie wielkości, nie siłą bogactwa, nie chwałą na polu bitwy, lecz zwycięstwem idei. Celem założonej przez Pana Ligi jest ochrona zdobytego drogą ewolucji wiekowej porządku społecznego celem umożliwienia przyszłego postępu i reform. Wręcz przeciwnymi są cele kartelu lewicowego: na zewnątrz opuszczenie rzeczywistości i gonitwa za marami;

na wewnątrz zręczenie się władzy na rzecz syndykatów urzędniczych, budżet, którego równowaga jest fikcją, podjęcie walk religijnych, które zdawały się już być zakończone. Nie przesadzam powiadając, że rząd ten doprowadza nas do zguby”.

Po tych wstępnych przemówieniach powstał p. Millerand witany niemiłkającymi oklaskami i witałami. Poniżej podaję streszczenie i kilka charakterystycznych ustępów z mowy byłego prezydenta republiki. Dzięki powadze, którą cieszy się osoba p. Milleranda oraz nastrojowi spowodowanemu wzmożoną ostatnio propagandą komunistyczną, wywarła ta mowa głębokie wrażenie w Paryżu i na prowincji.

Określając ogólnie charakter Ligi republikańsko-narodowej, powiedział p. Millerand:

„Kim jesteśmy? Jesteśmy republikanami, którzy nie godzą się na żadne kwestionowanie dawnych instytucji republikańskich i którzy uważają podział kościoła i państwa oraz neutralność państwa jako wychowawcy za logiczną i nieuchronną konsekwencję tych instytucji. Neutralność tę pojmujemy w dachu Juliusza Ferry i Rene Goblet jako szanującą wszystkie wyznania i godzącą je w wspólnym kuldzie ojczyzny. Zwracamy się do opinii publicznej całego kraju, do wszystkich republikańców bez względu na ich przekonania religij-

BACZEWSKIEGO

destylaty:

Alasz
Bernardine
Chartreuse
John Bull
Zytina kminkowa.

ne i filozoficzne, gdyż Liga nasza nie zna członków drugorzędnych. Przemówienia moich przedmówców dowodzą ile poważnych związków i ugrupowań usłuchało naszego wezwania. Jak podczas wojny, tak i w czasach pokoju warunkiem wspólne, wielkiego czynu jest dyscyplina i jednolite kierownictwo. (okrzyki: „Niech żyje Millerand!”). Dużo reform należy przeprowadzić, reform konstytucyjnych, administracyjnych i społecznych, których wykonanie uważamy za niezbędne dla dobra Republiki, ale nie o tem dziś będę mówił. Wewnętrzne położenie ojczyzny nagli mnie do przedsta-

wienia Wam niebezpieczeństwa, które jej grozi. Zuchwała i wszelkich skrupułów pozbawiona partya polityczna rozpoczęła pod osłoną niewolniczo jej oddanego rządu dzieło zniszczenia, które zagroża naszej armii, naszym finansom i naszemu pokojowi”.

Po takim wstępie rozpoczął mówca bardzo ostrą i zręcznie ułożoną krytykę zewnętrznej i wewnętrznej polityki kartelu lewicowego. Przed wyborami z 11 maja odradzała się Francya gospodarczo i finansowo, a zewnątrz miała pozycję silną dającą wszelkie gwarancje bezpieczeństwa. W kraju panował pokój, ład i porządek. Rząd lewicowy zniszczył to dzieło. Na zewnątrz pozbawiona jest Francya dziś bezpieczeństwa. Protokół genewski — o ileby nawet został realizowany — jest w większym mierze przyrzeczeniem niż rzeczywistością, gwarancją pokoju. Niemcy, miano, że rozpoczęły wykonanie planu Dawesa, starają się bezustannie zrzucać z siebie odpowiedzialność za wojnę i uchylają się w ten sposób od nałożonych na nich obowiązków. Na wewnątrz rząd jest niewolnikiem socjalistów i wykonawcą ich wszystkich zgubnych dla państwa kaprysów. Im posłuszny daje anнесьję zdrącom ojczyzny i wprowadzając pseudo-reformy i oszczędności w armii, pozbawia kraj tak koniecznej mu silnej obrony narodowej. W urzędach i w armii ruguje najbardziej zasłużonych kierowników (generał Weygand odwołany został niedawno z jego stanowiska komisarza Syrii) zastępując ich ludźmi mniej kwalifikowanymi, ale zato oddanymi partyi. W polityce finansowej niesprawiedliwe i chaotyczne podatki powodują stan ciągłej obawy i niepewności w handlu i przemyśle. By ukryć swoją słabość wobec komunizmu wywołuje rząd smieszne i nieistniejące we Francji widmo wojującego klerikalizmu. Rozwijając następnie pełen grozy obraz niebezpieczeństwa bolszewickiego, wskazał mówca na „płonącą nadzieję” tych, którzy wierzą w korzyści nawiązania stosunków handlowych z sowietami. Cytując jedną z ogólnych zasad konstytucji republiki sowietów nakazującej rząd dyktatury proletaryatu i zupełne zgładzenie burżuazji, powiedział p. Millerand: „Skoro mówią oni o zgładzeniu burżuazji, to nie jest to bynajmniej metaforą. Dyktatura proletariatu jest teoretycznie i faktycznie wojną domową. Czytaliście panowie wszyscy list Zinowiewa. Ale, prawiada, to jest tylko list i można przeczytać jego autentyczności. Nie jest natomiast już listem zorganizowane przez Sowiety powstanie w Estonii. Nie jest też listem propaganda bolszewicka w Afryce i w Azji, ta propaganda, która wszędzie zwraca swoje ostrze przeciw cywilizacji zachodniej zaprząsłszy sobie jej zgnę; dla większej pewności rozpoczyna się wszędzie systematyczna masakra inteligencji. „I taki rząd miałby i zbrodni uznała Republika francuska!”

Mówca kończy okrzykiem: „Debout les vivants!” (Powstańcie żywi!) „Powstańcie, Francuzi, skoro nie chcecie dopuścić do odwetu naszych wrogów wczorajszych, powstańcie, by zagrozić drogę dyktaturze komunistycznej”.

Tak to Millerand przystąpił do ofenzywy, której wyników w tej chwili nie można przewidzieć. Herriot będzie miał twardy orzech do zgryzienia.

Miet.

Z teatru im. J. Słowackiego

„Hidalla”, sztuka w 5 aktach Franka Wedekinda.
Reżyserya Antoniego Piekarskiego.

Biograf zmarłego w roku 1918 autora „Hidalli” Kutscher wydał w tym roku zbiór jego listów, adresowanych do przyjaciół, krewnych i znajomych. Z listów tych spogląda ku nam sylwetka człowieka — filistra, marzącego o karierze, o powodzeniu, dbającego o zachowanie form towarzyskich, a ukrywającego skrzętnie swoje rewolucyjne poglądy. Podnoszą ten szczegół jako okoliczność, która nam może posłużyć do odcyfrowania tajemniczej indywidualności Wedekinda. Wedekind należał bowiem do typu pisarzy, którzy życie swoje odgradza ją od swej twórczości. Twórczość ich jest, wyzwoleniem problemów, zagadek i bolesnych pytań a każde dzieło jest po większej części jakaś, że tak powiem kamigłówką intelektualnego estetyzmu nieobowiązującego w rzeczywistości do żadnych konsekwencji, do żadnych czynów.

Takim eksperymentem jest też Hidalla. Jeżeli chcemy dziwną tą nieco sztukę zrozumieć, musimy ją połączyć z „królem Niko”, gdyż oba te dzieła poruszają ten sam problem jednostki, zwyczajnej społeczności i przez to społeczeństwo zwalczanej. „Król Niko” jest jakaś balladą z czasów wczesnego renesansu, ale postać króla jest czerną przypadkiem. Bo właściwie chodzi tutaj tylko o „królewskiego człowieka”, o urodzonego

króla, który nie jest i nie może być odpowiedzialnym przed społeczeństwem. Echa nietzscheańskiego nadczłowieczeństwa przemawiają do nas z tej ukostyumowanej średniowiecznej ballady. Nietzscheanizmem też zalatuje „Hidalla”, owa strasznie ponura opowieść dramatyczna o karle, który chciał być olbrzymem. Karol Hetman, garbusek i człowiek fizycznie szpełny, przeżywa swój sen o nadczłowieku. Chce ludzkości dać nową ewangelię, ewangelię opartą nie na szczęściu biednych, tylko na pięknie nielicznej garstki ludzi, którzy mogą stanąć nie tylko poza ale ponad społeczeństwem. Marzy mu się „die blonde Bestie”, chociaż wie bardzo dobrze, że on własną stopą nie wkroczy do tego nowego królestwa. Społeczeństwo jednak zwarte, mściwe i solidarne łamie zakusy tego karla — olbrzyma, który nie mogąc przeżyć zupełnego swego bankructwa kończy śmiercią samobójczą. Na pobojowisku zostaje tylko „żywy lotr” p. Rudolf Langhard, który na utopi tego błędnego rycerza jakiegoś nowego romantyzmu kolo-salny z wszelką pewnością zrobi majatek.

Jest to jak widzimy ponura sztuka o pomysł wcale nie nowym, gdyż zawsze ginęła jednostka wielka w zapasach ze społeczeństwem. Co nas jednak godzi, że tak powiemy z tą sztuką jest to cichy tryumf miłości. Bo obok Karola Hetmana walczy Fanny Ketner o swe szczęście, a walczy siódeczą serca kochającego, a ten tragizm kobiety ma w sobie coś wzruszającego i rytmem uczucia przewycięża oschłą linię logiki męskiego intelektu. Fanny pokochała Hetmana i wszystko gotowa

poświęcić, byleby wyczarować uśmiech szczęścia na zgorzkniałem obliczu swego ukochanego.

Mocna budowa tej tragedii wymaga interpretacji silnej i wyrazistej. Reżyser tej sztuki p. Piekarski zrozumiał i odczuł tempo wewnętrzne tej sztuki i otoczył ją miłosną wprost opieką. Hetman w jego ujęciu był naprawdę człowiekiem głęboko nieszczęśliwym. Mimola, ruchy nerwowa reakcja na cioty środowiska złożyły się na sylwetkę bardzo zajmującą. W tej interpretacji zaginęły gdzieś momenty bohaterstwa tej okrutnie zawiętej walki ze swem przeznaczeniem, bo p. Piekarski więcej akcentował uczuciową, że tak powiem stronę swego bohatera. P. Mazarekówna była bardzo miłą Fanny, ale rola ta nie leży w granicach jej możliwości artystycznych. Szczebiot bowiem chociażby bardzo miły nie potrafi nigdy zastąpić heroldzmar. Bardzo dobre sylwetki stworzyli p. Zmijewska jako stara brzydka feministka oraz p. Leliwa jako Rudolf Langhard geszelciarz i aferzysta, w którym dopatrzyć się można rysów tak bardzo przez Wedekinda znieprawionego Alberta Langena wydawcy „Simplicissimusa” a zięcia wielkiego Biörnsona. Z innych postaci silne wrażenie wywarł p. Dobiesław jako dyrektor cyrku, p. Solecka jako zwaryowana Amerykanka, p. Kostrzewska jako księżna Marya von Hohenstein, wreszcie pp. Sawicki i Blakowski.

Na szczególną wzmiankę zasługują dekoracje p. Krasowskiego dostosowane do ogólnego tła akcji, a wzorowane na obrazkach „Simplicissimusa”.

M. K.

GWIAZDKOWY PROGRAM ŚWIĄTECZNY

„UCIECHA“

Na okres świąteczny wystarała się „Uciecha“ o świetny okolicznościowy obraz wytwórni ameryk. „Paramount“

„ZACHĘTA“

Od czwartku, dnia 25 do soboty, dnia 27 grudnia br.

Statystyka naturalizowanych w Anglii cudzoziemców.

Londyn. (ZAT.) Minister spraw wewnętrznych w nowym rządzie Baldwin, złożył na ostatnim posiedzeniu parlamentu angielskiego sprawozdanie o liczbie cudzoziemców, którzy otrzymali obywatelstwo angielskie w ciągu ostatnich 4 lat. W roku 1920 naturalizowanych zostało w Anglii 2259 cudzoziemców, w r. 1921 — 1247, w r. 1922 — 894, w r. 1923 — 1,125, w przeciągu ubiegłych 11 miesięcy 1924 r. 878 cudzoziemców. Ogólna liczba naturalizowanych cudzoziemców w Anglii od roku 1920 do końca br. wynosi ogółem 6,403 osób.

Bola Żydów na Litwie kowieńskiej.

Kowno. (ZAT.) Na skutek interwencji posła dr. Robinsona i rabina Korka, wydał litewski minister wojny rozporządzenie o umorzeniu wszystkich dalszych kar, grożących tym kupcom, którzy brali udział w akcji protestacyjnej przeciw wprowadzeniu w życie ustawy o przymusowym odpoczynku niedzielnym i na znak protestu, zamknęły swoje sklepy.

Walka między muzułmańskimi a chrześcijańskimi Arabami.

Jerozolima. (ZAT.) Doszło tutaj do ostrego starcia między zwolennikami znanego plemienia mahomańskiego Dajeni i sprzymierzeńcami chrześcijańsko-arabskiego plemienia Stanri. Po obu stronach jest wielu rannych, 8 ludzi zostało aresztowanych.

MISAWKI.

Haarmannizm.

Nie czytałem dokładnie sprawozdania z procesu Haarmanna, bo niekiedy brałem do ręki niemieckie gazety, w sążnistych artykułach informujące o tych czytelników o „ciekawych“ perypetiach tego procesu, ogarniało mnie zwykle uczucie jakiegoś straszliwego zaszczepienia. Opary krwi przebiegają oblicze tego człowieka i otaczają je krwawą łuną monstrualności.

I na pierwszy rzut oka wydaje się Haarmann zachowaniem, jakimś echem średniowiecznych kronik, które przedostało się do naszych czasów. Czytaliśmy także swego czasu długą opowieść o trójcielce pani Brinquillers, ale wszystkie te morderstwa nie były tak brutalnie jaskrawe, tak rażąco bezwstydne, tak bestyalsko bezpośrednie. Gdy jednak trochę dokładniej zanalizujemy to zwierzę ludzkie w osobie Haarmanna, musimy mu bezspornie przyznać palmę nie tylko pierwszeństwa ale i nowoczesności. Tkwią w człowieku dzisiejszym olbrzymie pokłady okrucieństwa, które w długim okresie przedwojennym ukrywało się szczelnie w zakamarkach duszy. Zalało to okrucieństwo brudnymi svenni falami ludzkość — podczas wojny, która jest wyzwoleniem drzemiącej w człowieku bestyi.

Oto inna dziedzina Haarmannizmu.

Niedawno lwowski „Dziennik Ludowy“ przywrócił nowe rewelacje w sprawie pewnego sędziego-audytora, będącego obecnie „Rozwojowcem“, który podczas wojny skazywał na śmierć dzieciętki chłopów ukraińskich nie zaprzatając sobie zbyt głowę ustaleniem ich winy. A takich sędziów historia wojny zna wielu, bardzo wielu. Wystarczy tylko sięgnąć po „Charitas“ Żeromskiego, a znajdziemy tam z psychologią wiarnością odfotografowany prototyp tych dziarskich, dzielnych oficerów, którzy wprost z egzekucyj szli na partyę pokera do kasyna oficerskiego.

Istnieje też Haarmannizm polityczny — bo w ostateczności czy ta międzynarodowa banda Hacken kreuzlerów — ze względu na metodę swej walki, krwiożercza, podstępna, bestyalska duchowo i moralnie stoi tak daleko od Haarmannizmu?

Bestya triumphant — można zawołać na widok tych Haarmannów, czyhających na nas z każdego ciemnego zaułka naszego życia społecznego. Możebyśmy pomyśleli o konieczności stworzenia Ligi zwalczającej Haarmannizm w najrozmaitszych postaciach?

Moassij

SZALONE DZIEWCZĘTA

komedja w 8 aktach

W roli córki miliardera

GLORJA SWANSON

Film pogodny, jak kolor włoskiego nieba, piękny i subtelny, pełen napięcia i przepychu. Zabawy miliardera. Festyny. Zbiorowa kąpiel w salonie. Tańce. Tajne domy gry. Radio. Lekkomysłowość czy rozpusta? W czasie świąt Bożego Narodzenia.

KRONIKA.

Kraków, 24 grudnia

A kahał krakowski?

Czy sprawa koncesyi nie obchodzi go?

Na niedzielnym posiedzeniu Rada przyboczna gminy żydowskiej we Lwowie uchwaliła jednomyślnie na wniosek r. Dra Schmoraka następującą rezolucję: „Rada przyboczna Zboru izraelskiego we Lwowie jest głęboko zaniepokojona uchwałą Rady Ministrów w sprawie rewizyj koncesyj na sprzedaż artykułów monopolowych, godzącą w byt znacznej części ludności żydowskiej i uważa, że zapewnienie bytu inwalidom jest obowiązkiem całego społeczeństwa i nie może się odbyć jedynie kosztem fizycznej warstwy ekonomicznie słabej, która od dziesiątek lat, a często przez szereg pokoleń z tych uprawnień przemysłowych legalnie nabytych skromnie się utrzymywała.

Rada przyboczna Zboru izraelskiego we Lwowie wyraża nadzieję, że miarodajne czynniki nie dopuszczą do wydania sprzecznego z niewzruszalnymi zasadami praworządności rozporządzenia, które musi doprowadzić do zastraszającego wzrostu nędzy wśród ludności żydowskiej i przyprawienia szerokiej jej warstwy o kij żebrać!”

Rezolucje te przedłożone zostały miarodajnym czynnikom.

— **NASTĘPNY NUMER** „Nowego Dziennika“ ukaże się w zwiększonej objętości w niedzielę rano o zwykłej porze.

— **KAZANIE W SOBOTĘ**, Na sobotnim nabożeństwie w świątyni postępowej przy ulicy Podbrzezie wygłosi kazanie rabin Dr Thon.

— **WIECZÓR KU CZCI MAKABEUSZÓW** odbędzie się w sali Starego Teatru, w poniedziałek 29 bm. Powstanie Makabeuszów stało się dla obecnego pokolenia symbolem renesansu żydowskiego. Czyn sędziwego kapłana z Modim zasługuje na pietyzm. To też wieczór ten mieć będzie z pewnością charakter pięknej uroczystości. Staranny dobór programu i udział znakomitych sił rokuje też uroczystości tej, urządzonej przez stow. młodz. akad. „Przedświt-Haszachar pełne powodzenie. Przemówienie uroczyste wygłosi prezes Koła Żyd. poseł Dr Leon Reich. Bilety w przedsprzedaży od 1 zł. wzwyż.

— **POSIEDZENIE RADY WYZNANIOWEJ GMINY ŻYDOWSKIEJ W KRAKOWIE** odbędzie się we czwartek dnia 25 bm. o godzinie 10 przed południem w sali obrad Rady. Na porządku dziennym: 1) Budżet na rok 1925 (ciąg dalszy). 2) Wniosek sekcji szpitalnej na ustalenie taks szpitalnych. 3) Regulamin szpitalny (ciąg dalszy). 4) Wniosek komisji dla łaźni o rozpisanie oferty na wydzierżawienie na rok 1925 gminnej łaźni przy ulicy Szerokiej. 5) Zatwierdzenie wyboru prowizorów domu modlitwy „Eizyka“. Przy drzwiach zamkniętych: 6) Sprawy osobiste.

Sprawozdanie z ostatniego posiedzenia kahału zamieścimy razem ze sprawozdaniem z czwartkowego posiedzenia.

— **NA STANOWISKO DYREKTORA RZĘŻNI MIEJSKIEJ** opróżnione z powodu śmierci śp. Maksymiliana Papego powołało prezydent miasta tymczasowo naczelnika miejskiego urzędu weterynaryjnego inspektora Röhrenschefa.

— **RUCH TRAMWAJOWY W KRAKOWIE** będzie jutro, we czwartek dnia 25 bm. na wszystkich liniach przez cały dzień wstrzymany.

— **UWAŻAC NA NAPISY SKRZYNEK PO-CZTOWYCH!** Dyrekcja poczt i telegrafów w Krakowie zwraca publiczności uwagę, by we własnym interesie zważała przy wrzucaniu korespondencji do skrzynek na budynku urzędu głównego na napisy obu skrzynek, z których jedna przeznaczona jest na listy i kartki, a druga na druki i próbki. Mieszanie listów z drukami powoduje bowiem opóźnienie w wysyłaniu korespondencji.

— **PRZENIESIENIE BIUR KOMISARYATU NA PODGÓRZU**. Biura V. komisaryatu P. P. w Podgórzu przeniesione zostały z pl. Zgody 1. 4, na ul. Józefińską do gmachu b. starostwa podgórskiego.

— **SAMOBÓJSTWO Hr TUSTANOWSKIEJ** Wczoraj o godz. 11-tej rano rozegrała się na ul. Sobieskiego straszna tragedia. Z okna 2-gó piętra domu pod l. 16 rzuciła się na bruk stara kobieta i poniosła na miejscu śmierć. Jak się okazało, samobójstwa dokonała 60-letnia hr. N. Tustanowska, cierpiąca od dłuższego czasu na silny rozstrój nerwowy. Według krążących wersji denatka żyła w niedostatku i oczekiwała od kilku dni nadejścia przesyłki pieniężnej, co spotęgowało chorobę nerwową. Pieniądze nadeszły, jednak w godzinę po tragicznym zgonie nieszczęśliwej. Na miejscu wypadku gromadziły się tłumy pryechodniów, a policja musiała utrzymywać porządek. Po skonstatowaniu zgonu przez lekarza miejskiego zwłoki przewieziono do zakładu medycyny sądowej.

— **ŚWIĘTOKRADZTWO**. Wczoraj rano wykryta została wielka kradzież wotów, dokonana w kaplicy kościoła OO. Karmelitów przy ul. Karmelickiej. Według dotychczasowych wyników śledztwa świętokradztwo popełnione zostało w poniedziałek dnia 22 bm. w godzinach popołudniowych przez niewykrytego dotąd sprawcę, który prawdopodobnie ukrył się w kościele na krótko przed zamknięciem wrót, poczem dokonał kradzieży. Jak stwierdzono, sprawca skradł 18 sznurów pereł, złotą bransoletę, złoty łańcuszek wysadzany drogimi kamieniami oraz duże korale bursztynowe znacznej wartości. Policja wszczęła dochodzenia celem wykrycia świętokradcy.

— **USIŁOWANE SAMOBÓJSTWA**. Wczoraj usiłowała odebrać sobie życie Maryja Jarco (lat 26) rodem z Muszyny, zamieszkała przy ul. Długiej l. 44 raniąc się powierzchownie w lewy bok wystrzałem z brzoźnika. Wzywane pogotowie ratunkowe po opatrzeniu pozostawiło ją opiece domowej. Powodem targnięcia się na życie były nieporozumienia domowe.

— **UJĘCIE SPRAWCÓW RABUNKU W SKLEPIE**. Dnia 4 bm. około godz. 17,30 weszło dwóch osobników do sklepu Szymona Jachimowicza w Wysokim Brzegu pow. Chrząstów, z których jeden zażądał sprzedania mydła. W sklepie była obecna Regina Jachimowiczówna (lat 17) córka właściciela sklepu, która podała osobnikowi żądane mydło. W chwili, gdy Jachimowiczówna wysunęła szufladę z pieniędzmi, jeden z owych osobników złapał za szufladę i zawołał „dawaj pieniądze“

Drugi zaś skierował rewolwer do Jachimowiczówny i żądał również wydania pieniędzy. Przestraszona dziewczyna wypuściła z rąk szufladę z pieniędzmi, która spadła na podłogę, a wtedy jeden ze sprawców zabrał z podłogi około 40 zł, poczem obaj wydali się ze sklepu. Pod zarzutem tego rabunku przyaresztował posterunek policji w Dąbrowej Emanuela Pawlika (lat 28) i Antoniego Sokulę (lat 29) robotników kopalnianych. Sprawcy do czynu się nie przyznali, jednakowoż zostali rozpoznani przez Jachimowiczównę i odstawieni do sądu.

— **NAJECHANI PRZEZ SAMOCHÓD.** W poniedziałek wieczór na ul. Grzegorzeckiej najechało wojskowe auto osobowe Nr 3597, kierowane przez szofera Edwarda Czapłę na Mieczysława Pamulę (l. 16) i Fr. Suchana (l. 17) przy czem pierwszy doznał poważnych obrażeń ciała tak, że musiano go przewieźć do szpitala.

— **NA PL. KOSCIUSZKI** najechany został wczoraj przez tramwaj wieśniak Jan Galos (lat 55) i doznał potłuczeń na całym ciele. Ofiarę wypadku przewieziono pogotowie ratunkowe do szpitala św. Łazarza.

— **POŻAR KOMINOWY.** Dnia 22 bm, wieczór wybuchł pożar kominowy w realności przy ul. Podzamcze l. 20. Wezwana straż pożarna ogień ugasiła. Ogień nie wyrządził żadnej szkody.

— **ZNANA FABRYKA CZEKOLADY „OPTIMA“** W KRAKOWIE została ostatnio bardzo znacznie rozszerzona przez uruchomienie kilkunastu nowych maszyn najnowszego systemu zarówno służących do wyrabiania rozmaitych gatunków czekolady jak i do higienicznego pakowania wyrobów, oraz do drukowania barwnych etykiet. Wyroby „Optimy“ dzięki wypróbowanej dobroci cieszą się olbrzymim wzięciem w całej Polsce, a nawet i zagranicą, to też młode przedsiębiorstwo rozwija się z iście amerykańską szybkością. Na wiosnę przystępuje spółka do dalszej rozbudowy swych zakładów fabrycznych na Podgórzu.

— **PIERWSZORZĘDNE WYROBY** poznaje się przy zakupie ich według marki. Tak samo i znanie mydło „JELEN-SCHICHT“.

Ponieważ ukazuje się w handlu wiele małowartościowych naśladownictw, zaleca się zwracanie baczonej uwagi na to, aby każdy kawałek prawdziwego mydła „Schicht“ zaopatrzony był w napis „Schicht“ i w markę ochronną, przedstawiającą „skaczącego Jelenia“.

Znane francuskie pigułki 2580
Gascara Midy

Najłagodniejszy i najpewniejszy przeczyszczający środek
Żądać we wszystkich aptekach i składach aptecznych

Wielki program świąteczny!

w „REDUCIE“ ul. Lubicz L. 15

MISTER RADIO

senzacyjny dramat, pełen nadzwyczajnych, nigdzie niewidzianych przygód. Cuda odwagi! Karkołomne, na każdym kroku śmiercią lub kalectwem grożące popisy niezwykłej zręczności! Fenomeny siły i brawury! Sceny mrozące krew w żyłach! Mimo tych nadzwyczajnych zalet filmu —

program dla młodzieży urzędowo dozwolony.

Rekordowe widowisko filmowe, jakiego dotąd w Krakowie nie było!
W roli głównej

Luciano Albertini

Bohater, jakich mało! Człowiek o nadludzkiej sile! Odwadze lwa! Zręczności pantery!
Jako nieustraszona towarzysząca Albertiniego:

EVI EVA

Artystka o czarującej urodzie! Obdarzona niezwykle wdziękiem, a przytem brawurą iście męską!

Kto chce przyjemnie i wesoło spędzić święta wraz z rodziną, a oszczędzić sobie większego wydatku, niech zawczasu zarezerwuje sobie bilety w „REDUCIE“, (Lubicz 15).

która jest najtańszym kinoteatrem w Krakowie.

Wygodne krzesła już po 60 groszy i po 1 Złotym 20 groszy.

Kasa „Reduty“ w oba dni świąt Bożego Narodzenia otwarta już od 2 popoł. Seansy w oba dni świąt od 3 popoł. w dni powszednie o 5 popoł.

MUZEUM ANATOMICZNO-PATOLOG.

Jedynie w Polsce zatrzymało się na krótki czas w Krakowie przy ul. Szewskiej 4. Muzeum posiada przeszło tysiąc eksponatów z dziedziny chorób weneryczn., skórnych, oczu, gardła, kości, dziecięcych i kobiecych tudzież wszelkiego rodzaju potworności i okazy nadprzyrodzone. **Otwarte codziennie od g. 11 rano do 10 wieczór**

TYLKO
Ceres

TLUSZCZ JADALNY
do gotowania
smażenia i pieczenia

כשר

Z kraju.

PODATEK WYZNANIOWY WE LWOWIE wynosić będzie wedle ostatniej uchwały gminy żydowskiej od 6—1000 zł. wedle progresji majątkowej. Oznacza to powrót do czasów przedwojennych wedle stanu 1 K = 1 zł.

NOWI JENERAŁOWIE. Z pośród nowych 35. generałów 16-stu było pułkownikami piechoty, 5 kawalerji, 5 artylerji, 2 inżynierji, 2 lekarzy, jeden z taborów, jeden geograf, 3 kontrolerów. Z pośród nowych generałów jest wogóle 11-tu legion, 15 z armji austriackiej, 9 z armji rosyjskiej, z niemieckiej nikogo.

OSWIETLENIE ULIC I PLACÓW W WARSZAWIE. Na mocy uchwały magistratu m. Warszawy oświetlenie miasta zostało zwiększone mniej więcej do 75 proc. oświetlenia przedwojennego. Kiedy Kraków poszczyci się tym stanem?

KONTRABANDA NA AEROPLANIE. Przy dokonywaniu rewizji celnej aeroplanu, przybyłego z Gdańska na pole Mokotowskie, władze celne wykryły transport tytoniowy i papierosów. Skrzynie z towarami adresowane były do nieludźkiej firmy „Polmydła“. Transport oddano do dyspozycji monopola tytoniowego.

POKAZ MORZA POLSKIEGO. W sali Kino Palace w Warszawie odbył się ciekawy pokaz kinematograficzny, urządzony staraniem Izby morskiej i rzecznej, a przedstawiający rozwój floty wojennych i rzecznej, a przedstawiający rozwój floty wojennych i rzecznej na Bałtyku.

Ze świata.

PIERWSZA KOBIETA INŻYNIEREM DOTYCTWA. Jak donoszą pisma francuskie, otrzymała ostatnio w szkole lotniczej pierwsza kobieta dyplom inżyniera. Jest nią Olga Fradiss, 21 letnia dziewczyna. Od 14-roku życia interesowała się matematyką. Po dwuletnim studium poświęconem w całości matematyce wstąpiła do szkoły lotniczej gdzie studiowała budowę aeroplanów i balonów i zdała wszystkie potrzebne do uzyskania dyplomu egzaminy praktyczne i teoretyczne.

A zatem, i kobiety poczynają zdobywać powieź!

211 KM. W GODZINIE NA SAMOCHODZIE. Jak donoszą z Linas—Montlery, znany szofer Eldridge pobit ostatnio swych przeciwników, przebywając na motorze o sile 300 HP, 211 km. w godzinie biorąc tem samem rekord światowy.

FRANCYA ODZYSKUJE DOKUMENTY NEOGENICZNEJ WARTOŚCI HISTORYCZNEJ. Jak donoszą z Paryża, udało się rządowi Herriota uzyskać zgodę Anglii na odzyskanie zbioru dokumentów o wartości historycznej.

Dokumenty powyższe dotyczą rewolucji francuskiej, rządów Napoleona i Ludwika—Filipa. Premier francuski wysłał już delegata do Londynu w towarzystwie fachowca, którzy mają zakupić te dokumenty. Między temi znajdują się listy Elżbiety po wzięciu Tuillerów 2, VIII, 1792, Ody Andrzeja Chenier do Charlotty Corday, dziennik pana Santerre, zawierający mnóstwo szczegółów z działalności sekcji paryjskich, jak i list Ludwika XVI do Konwencji. Już dawno marzono we Francji o wykupieniu powyższych dokumentów lecz cena tych zbyt była wysoka. Obecnie dzięki ingerencji rządu sprawa przybrała realne kształty.

TAKSA DLA LEKARZY W AMERYCE. Na zjeździe stowarzyszonych lekarzy w okręgu Kolumbia w St. Zjednoczonych ustanowiono taksę za pomoc lekarską. Taksa już została zatwierdzoną przez władzę stanową. Najmniejsze wynagrodzenie za poradę w mieszkaniu lekarza wynosi 2 dolary, tyleż za poradę przez telefon w nagłych wypad-

Kach. Za wizytę w domu chorego lekarz pobiera od 2 do 25 dolarów, zależnie od pory dnia. Operacja ślepej кишки kosztuje od 100 aż do 5 tys. dolarów, za zaszczepienie ospy lekarze mogą pobierać od 2 do 25 dol.

SPRZEDAŻ PORTRETU REMBRANDTA. W Londynie sprzedano teni dniesni portret przypisywany Rembrandtowi, za cenę 6,510 funtów szterlingów. Obraz nie figurował w żadnym z katalogów sztuki.

BYLI AMBASADOR ANGIELSKI Jerzy Buchanan zmarł. Zmarły odegrał szczególnie wielką rolę, jako ambasador angielski w Petersburgu.

NASTĘPCĄ SAMUELA GOMPERSA, nie dawno zmarłego prezydenta kooperatyw amerykańskich związków zawodowych wybrany został William Green.

NADESLANE.
Za rubrykę tę redakcyja nie odpowiada.

Dentystka LOLA FELDBLUM
odczynje od 10 rano do 1 i od 3—6
Kraków, Zielona 5, parter.

Sala Starego Teatru. 3 stycznia 1925

BAL MASKOWY

Liczne niespodzianki.
Zaproszenia wydaje kancelarya Związku zyd. inwalidów, Skawińska L. 2 od 10—12 i 4—6.

W niedzielę, dnia 28-go grudnia br. odbędzie się w sali Tow. Lekarskiego, Radziwiłłowska 4.

DANCING
Przedswitu — Haszachar
Wstęp za okazaniem imiennego zaproszenia. Spadcom i członkom, zaproszeń nie wysła się.

Sala Saska 31 grudnia 1924.

Wielka Redota Sylwestrowa

połączona z wielu niespodziankami. 2 orkiestry. Jazz-Band. Wstęp za okazaniem imiennego zaproszenia, które wydają Fy: Maurizio, Rynek A. B. i Bracia Klein, ul. Starowińska 17.

Z. K. S. Makkabi

DANCING
pelen niespodzianek

odbędzie się dnia 27 grudnia b. r. o godz. 10 wieczór w sali lekarskiej, przy ulicy Radziwiłłowskiej L. 4. Cały dochód przeznaczony na Ochronę dla Biednych 2648 Chorych w Krakowie. Orkiestra doborowa. — Bufet we własnym zarządzie. Przedprzedaż biletów w firmie p Reoht, Grodzka 20.

SPROSTOWANIE.

Wobec kłamliwych zawiadomień Ch. S. Liebliha, iż tenże prowadzi mój interes pod własną firmą, zaprzeczam temu najkategoryczniej i oznajmiam, iż prowadzę swój interes od lat 30, pod firmą I. Birnhacka Wwa

w Krakowie, w tym samym lokalu, tylko z wejściem frontowym od ulicy Kołetek 2 i polecam swój bogato zaopatrzonej skład igiel i towarów galanterijno-norymberskich po cenach bardzo przystępnych i na dogodnych warunkach. I. Birnhack'a Wwa.

POSZUKUJEMY AGENTA za dobrem wynagrodzeniem.

Polski Dom dla handlu, Kraków, Floryańska 55, II. p., od 10—12.

Bronia Barber Henryk Szulkind
Kraków

zaproszeni w grudniu 1924 r.

Przemytnicy

Kino Wanda

Stara wiedźma

Od czwartku dnia 25 grudnia do środy dnia 31 grudnia 1924

WSPANIAŁA KOMEDIA

W głównej roli

PATIPATACHON

niezrównani komicy

Stara wiedźma

Kino Wanda

Przemytnicy

Przegląd gospodarczy

ŁĄCZENIE SPÓLEK. W Nr. 107 Dziennika Ustaw ogłoszono rozporządzenie Prezydenta Rzpltej o fuzji (łączenie się) spółek akcyjnych i spółek z ograniczoną odpowiedzialnością.

Uchwały o przejęciu spółek akcyjnych lub z ogr. odpow. przez inną spółkę akcyjną lub spółkę z ogr. odpow. zapadać winny na należnych zgromadzeniach spółek z ogr. odp. większością 3/4 głosów, zaś spółek akcyjnych większością i w trybie, przewidzianym w statutach dla uchwał o likwidacji spółki.

Fuzję uważa się za dokonaną z chwilą wpisu do rejestru. Z tą chwilą spółka przejmująca wchodzi we wszystkie prawa i obowiązki spółek akcyjnych.

Fuzję powinno poprzedzić trzykrotne ogłoszenie o zamiarze fuzji w dowolnych terminach przez władze spółki przejmującej w pismach, przeznaczonych do ogłoszeń spółek przejętych, w ciągu roku zaś od ostatniego ogłoszenia wierzyciele spółki przejętej mogą żądać zapłaty swych wierzytelności jeszcze niezapłaconych, nie zabezpieczonych zastawem lub hipoteką. W ciągu tegoż roku majątek spółki przejętej winien być zarządzany oddzielnie od majątku spółki przejmującej.

Rozporządzenie ustala pewne ulgi podatkowe, z jakich korzystać mogą łączące się spółki.

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO. W Nr 107 Dziennika Ustaw zamieszczone zostało rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 2-go grudnia 1924 roku w sprawie zmiany ustępu 1go punktu C par. 63 Statutu Banku Gospodarstwa Krajowego, nadające mu prawo udzielania pożyczek w rachunkach bieżących.

Zgodnie z Uchwałą Rady Ministrów w tych dniach ukaże się rozporządzenie p. Prezydenta Rzeczypospolitej o podwyższeniu kapitału zakładowego B. G. K. Rozporządzenie to jest wzorowane na uchwalonej przez Sejm w roku 1923 ustawie w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Banku Krajowego na 12 miliardów mkp. W celu przeprowadzenia tej sprawy Skarb Państwa zaciągnie w B. G. K. pożyczkę na lat dwadzieścia w nowej seryi obligacji tego Banku i otrzymaną kwotę przekaże bankowi, jako dotację na podwyższenie kapitału. Czynności związane z amortyzacją pożyczki załatwiać będzie bezpośrednio Bank Gospodarstwa Krajowego.

IŁOŚĆ UPADŁOŚCI w R. 1924. Jak podaje ostatni numer „Wiadomości Statystycznych”, ogólna ilość upadłości w ciągu roku bieżącego wynosi 53, przyczem w pierwszym kwartale ogłoszono 5 upadłości, w drugim 28, w trzecim 20. Z pośród liczby 53 przedsiębiorstw, najwięcej upadłości ogłoszono przedsiębiorstw handlowych (25) i firm pojedynczych (20).

Z giełdy krakowskiej.

Kraków, 23 grudnia.

Kursy akcji cokolwiek mocniejsze przy niezbyt żywym ruchu.

Rada Giełdowa odbyła w dniu 22 bm. ostatnie posiedzenie administracyjne w roku bieżącym i uchwaliła budżet Giełdy na r. 1925.

Równocześnie uchwalaono dopuścić do notowania i obrotu: akcje Ski „Olkusz” Fabryki naczyń emaliowanych w Olkuszu, akcje V. emisji „Syndykatu koszykarzkiego”.

We środę jako w dniu Wilii Bożego Narodzenia zebranie giełdowe się nie odbędzie; najbliższe zebranie po świętach odbędzie się w poniedziałek dnia 29 bm.

Akcyje bankowe, handlowe i przem.

	Transakcje	
	23 XII.	22 XII.
Polski Bank Przem. -VII	—	—
Bank Hipoteczny	0-51	—
Bank Małopolski	—	—
Ziemski Bank Kredyt.	0-17	—
Powszechny Bank Kred.	0-09	0-09
Bank Komercyjalny I-IV	—	—
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	6-00-6-10	6-00
Polskie Tow. Handl.	0-32	0-31
Handl. Sp. akc. „Impeks”	—	—
Pharma „Mag. Jawornicki”	0-60	0-60
Tow. han. Bracia Rolniccy	—	—
„Polski Glob”	—	—
Zegluga Polska	—	0-12
Zieleniewski I-IV	9-05-9-10	9-00-9-00
H. Cegielski, Poznań	0-50-0-51	0-50
Parowozy I-V.	0-27	0-30-0-31
„Automo or” fabr. samoch.	—	—
„Lumies” fabr. maszyn roln.	—	—
Podrzeczewskie Zakł. G. H.	—	—
„Izobnia” zel.	0-73-0-72	0-75-0-77
Zakłady amunic. „Pocisk”	0-80	0-90
„Górn” fabryka cementu	14-30	14-30
Sierzeńskie Zakł. Gor. S. A.	—	4-25-4-40
„Tepege” Tow. dla prz. gór.	—	2-05-2-15
rolska Natta	0-61-0-62	0-58-0-60
„Okucie” Natl. Sp. akc.	0-20-0-22	—
„Olkos” T. A.	—	—
„Strug” Przem. chrzynny	0-75	—
„Czet” Powsz. fakt. bud.	—	—
„Ynykal” koszyk. Kraków	—	—
Fabr. przet. tl. w Wilezynie	—	—
„Azot” I-IV.	0-2-0-28	0-2-
„Agicchemia”	—	—
„Anakus” przemysł spiryt.	0-66-0-68	0-65-0-60
Fabr. cukru w Czedo. owie	4-60-4-70	4-00-4-60
Cukrownia Chybie I.	5-75-5-80	5-80-5-70
A. Piasecki	—	1-20
Fabr. porcel. w Cmielowie	0-53-0-54	—
„Miekt.” w Sleszy I-IV	0-15	0-16
S. W. Niemcewicz	—	—
Fabr. kape. uszy. w Myleni	—	—

Giełda warszawska z dnia 23 b. m. (PAT)
Cyfry w złotych. Dolarzy Stanów Zjedn. tranz. 216 1/2 bony złote — pożyczka złota 650-690 milionowa 057-059-088 pożyczka dolarowa 548-350.

Czeki: Belgia tranz. 2587 1/2 Holandya tranz. 109-90 Londyn tranz. 244 1/2 Nowy Jork tranz. 518 1/2 Paryż tran. 2790 1/2 Praga tranz. 1575 1/2 Szwajcaria tran. 100 67 1/2 Wiedeń tranz. 736 Włochy tranz. 2240.

Giełda warszawska z dnia 23 b. m. (PAT)
Akcyje. Cyfry w złotych. Bank Małopolski Kraków 035 Bank Przemysłowy Lwów 036 Bank Zw. sp. Zar. Poznań 600-600 Puls — — — — — Wild — — — — — Cukier Warszawa 815-807-820 Cegielski 053-052 Ursus 125-125 Parowozy 020 Zawiercie — — — — — Zegluga — — Polska natta 055 Silesja i Swiatlo 047-050 Cmielów — — Starachowice 180-181-190 Pocisk — — Zieloniewski — — Zyrardów 1130 C. odorów 470.

Giełda wiedeńska z dnia 23 b. m. (PAT)
Dawizy. Amsterdam 26710 Zagrzeb i Belgrad 1070 Berlin 10000 Bruksela 3584 Budapeszt 9640 Buenosz 361 Chrystiania 10700 Kopenhaga 12400 Londyn — — — — — Macryt 9180 Medyolan 3022 Nowy Jork 7000 Paryż 2527 Praga 2143 Sofia 513 Sztokholm 19040 Warszawa 13680-10590 Zurych 18755 Dolarzy 70460 Belgickie 3490 bułgarskie 490 duńskie 12200 marki niemieckie 16690 angielskie 52200 francuskie 890 holenderskie 28560 włoskie 3000 jugosłowiańskie 1060 norweskie 10600 polskie 13530-13670 rumuńskie 306 szwedzkie 10800 szwajcarskie 13040 hiszpańskie 1660 czeskie 2130 węgierskie 9460 tureckie 36000.

Papiery lokacyjne. Austr. renta kor. 4500, renta lutowa 5100, losy tureckie — — — — — Bodenkredit 243000, austr. zakł. kred. 166100, koleje austr. 408000, Kolej połudn. 58990, Alpy 340000. Zieloniewski 120000 Silesja 18000 Galicja 1220000 Sierza 68000. Bank Małopol. 4900 Bank hipot. — — — — — Portland cement 348000. — Natta 177000. — Browary lwowskie 115000 Tapege 27-2844.

W TEATRU, LITERATURY I SZTUKI.

— „QUI PRO QUO“ W BAGATELI. W dniu 2 stycznia zjeżdża na 5 występów gościnnych do krakowskiej Bagateli zespół warszawskich teatrów „Qui pro Quo“ w następującym składzie: pp. Zula Pogorzelska, Machersey, Konrad Tom, J. Boroński, W. Jastrzębiec, Eugeniusz Bodo, Z. Wiehler i inni. Zespół ten zaprezentuje Krakowowi sześć perełek artystycznych między innymi „Ghetto“, „Ulani“, „Kuglarze“ i tp. które przypominają scenizację „Niebieskiego ptaka“.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO

Sroda: Teatr zamknięty.
Czwartek: „Betleem polskie“.
Piątek pop.: „Betleem polskie“, wiecz. „Spadkobierca“.
Sobota pop.: „Krzyżacy“, wiecz. „Hidalla“.

BAGATELA

Sroda: Teatr zamknięty.
Czwartek pop.: „Występ Wyrwiczka“ (część doświadczeń dla inwalidów wojennych), wiecz. „Dzikus“
Piątek pop.: „Krowoderskie zuchy“, wiecz. „Gdy kurtyna zapadnie“.
Sobota pop.: „Pragnę potomka“, wiecz. „Wielka księżna i chłopiec hotelowy“.

TEATR OPERETKA „NOWOŚCI“

Sroda: Teatr zamknięty.
Czwartek: „Hrabina Marica“.
Piątek: „Dziewczę z Holandii“.
Sobota pop.: „Kryśka leśniczanka“, wiecz. „Hrabina Marica“.

Jutro we czwartek 25 bm. uroczyste premiery w kino „SZTUKA“ II

NAJWIĘKSZY FILM SWIATA

najnowsze przedcudne arcydzieło wytwórni „Paramount“ **Pola Negri** w roli głównej słynna nasza rodaczka

TANCERKA HISZPAŃSKA

wspaniały dramat w 9 aktach.
Od 25-go grudnia b. r. w Kinoteatrze „SZTUKA“ ul. św. Jana 1. 6.

— IX. SYMFONIA BEETHOVENA z udziałem pierwszorzędnych naszych solistów zwiększonego chóru Twa Oratoryjnego i orkiestry Związku muzyków polskich wykonaną będzie w piątek 26 bm. w drugie święto Bożego Narodzenia o godzinie 11 i pół przedpołudniem w Starym Teatrze.

— SŁYNNY CHÓR CZESKI „SMETANA“ Z PRAGI, złożony z 60 osób pod dyrekcją J. Cernego, wystąpi w Krakowie tylko raz jeden, a to w niedzielę, dnia 28 bm. o godz. 11 i pół przedpołudniem w Starym Teatrze. Chór ten, który za granicą ma ustaloną sławę, jako świetny zespół śpiewaczy, przyjeżdża do Krakowa z Warszawy gdzie koncertować będzie w dniach 25 i 26 bm. w warszawskiej Filharmonii.

— SYLWESTER W STARYM TEATRZE. We środę, dnia 31 bm. odbędą się w Starym Teatrze

dwa Wieczory Sylwestrowe pod mianem „Cztery godziny bezustannego śmiechu“. Jako wykonawcy wystąpią: Niuta Botka, świetna piosenkarka warszawska, oraz ulubienicy nasi, niezrównani baletnicy: Ludwik Łatajner - Ławski, Marian Rentgen, Marek Windheim i in. I. wieczór rozpocznie się o godz. 7 i pół wieczór, II. wieczór zaś o godzinie 10 w nocy.

— WIELKA REDUTA SYLWESTROWA w SALACH STAREGO TEATRU pod kierownictwem baletmistrza Józefa Ciesielskiego rozpocznie się w środę 31 bm. o godz. 12 i pół w nocy. Reduta otwierająca karnawał tegoroczny, zapowiada się wspaniale i zgromadzi tłumy publiczności.

— MERKAZ HACEIRIM. W sobotę dnia 22 odbędzie się „Wieczór Chanukowy“ z bogatym programem. Początek o godz. 7 wieczór.

Brojne ogłoszenia.

Inteligentna panna poszukuje na system Łask. zgłoszenia pod „Żydówka“ de Ad. N. Dz. 1392

Dotomany kanapki rozkładane. Wózek dziecięcy sprzedaje tanio oraz przetrabia niszczone. Wózki odnawia, gumy zakłada na poczekaniu. Piechotwicz, Mikołajska 7 2812

Maszyny do szycia oryginalne Singera
Maszyny do szycia oryginalne Rasti Garner sprzedaje Podgórze, Rynek gł. 5. 2500

Abażury artystyczne, gotowe oraz na zamówienie. Wytwórnia Sławkowska 30, I. p. Telefon 2048 1853

Lampy elektryczne biurowe na szafki, wiszące, salonowe najtaniej. Wytwórnia Inż. Jastrzębskiego, ul. Sławkowska 30, I. p. Tel. 2048

FORTEPIANY PIANINA

meble stylowe, luksusowe, biurowe krajowe i zagr. poleca po niskich cenach i na bardzo dogodnych warunkach

S. Kłosa nast. Szymon Grabner w Rzeszowie Bernardyńska 9. Tel. 88.

PANIENKĘ z dobrego domu przyjmę na całkowite utrzymanie. Fortepian w domu. Na życzenie udziela się lekcji gry. Wiadomość: Zakład dentystyczny, Zielona 5.

FABRYKA MIODU
Firmy
A. SCHWANENFELD
Sp. Akc.
W TARNOWIE
poleca znane wyroby miodów pitnych z prawdziwego miodu pszczołowego mianowicie:
Miód Kopowiec
Miód a la Maiaga
Miód Nektar (wino miodowe)
oraz też większą ilość czystego wosku pszczołowego.

10 PRZYKAZAŃ

His Master's Voice
Głos swego pana

przestrzega nabywca gramofonu marki: „Głos swego pana“.

- I. **Bo** przykuwa do życia rodzinnego
- II. **Bo** mile spędza się czas w domu
- III. **Bo** budzi zamilowanie do muzyki i wyrabia słuch muzyczny
- IV. **Bo** rozwija życie towarzyskie
- V. **Bo** przy nim dobrze się bawią i tańczą
- VI. **Bo** marka ta ma największy wybór najnowszych zdjęć
- VII. **Bo** pierwszorzędni muzycy i śpiewacy są przez tę to markę wyłącznie zakontraktowani
- VIII. **Bo** operę w domu daje tylko ta marka
- IX. **Bo** najwyraźniej, wiernie i bez szmerów oddaje głos
- X. **Bo** pierwszorzędni znawcy i cały świat uznał tę markę „Głos swego pana“ lub „Piszący aniołek“ za najdoskonalszą.

THE GRAMOPHONE CO Ltd., London
Jeneralny reprezentant na Polskę:
Józef Weksler
Kraków Rak zał. 1892. Lwów Sykatuska 2. Tel. 724.
Floryańska 25. Tel. 1241.
Demonstruje się bez przymusu kupna.
Zlecenia dla kupców wykonuje się w Krakowie.

Laboratorium chemiczno-farmaceutyczne
Ap. Kowalski, Warszawa
poleca proszki od bólu głowy dla dorosłych — znak fabryczny
„KOWALSKINA“
Zadać w aptek.

Koncyplient
z prawem substytucyjnym
może natychmiast objąć posadę w mieście okręgowem.
Oferty do Administracji „Nowego Dziennika“ pod „S. W.“

Pierwsza warszawska fabryka konserw rybnych
„ORIGINAL“
Warszawa, ulica Grzybowska L. 78
Istnieje od 1892 r. i odznaczona medalami na wystawach wszechświatowych polski:
Sproty w oliwie, Kilki rewalskie, Anchols, Reimopsy, Moskalki i Delikatesy 2700
w różnych sosach.
Przedstawiciele z dobrymi referencjami poszukiwani.

Na Semmeringu
w światowej sławy górskim letnisku Austrii zapewnia PENSYONAT HIRSCHA gwarancję za skuteczny pobyt kuracyjny.
Kąpiele słoneczne
Referencje w sprawie rytualnego prowadzenia kuchni można zaciągnąć u rabinów Krakowa, Sadogóry, Wiednia etc.

Łazienki paryzkie
oraz kąpiel rytualna (mykwa) przy ul. Gertrudy 19
gruntownie odnowione i z komfortem urządzone
Ceny przystępne.

Poszukujemy ZDOLNEGO AJENTA HANDLOWEGO dla odwiedzania klientów w domach prywatnych, celem sprzedaży dywanów smyrnenskich i kilimów. Oferty pod „Fabryka“ do biura ogłoszeń F. Stattera, Rynek gł. 8.

Poszukuję spółnika do jakiegokolwiek interesu. Mam lokal przy ulicy Dietlowskiej. Zgłoszenia pod H. T. do Administracji „Nowego Dziennika“.

Herbata w rodzinie

CZAJNIK
„wydajna“
DLATEGO NAJTAŃSZA I ZARAZEM NAJLEPSZA HERBATA W UŻYCIU.

OSTRZEGAMY!

Falszerzy mydła Jeleń-Schicht.

Tylko my posiadamy wyłączone prawo produkcji mydła Jeleń-Schicht na cały obszar Rzeczypospolitej Polskiej. Wyłączone to prawo przekazane nam zostało przez firmę Georg Schicht Sp. Akc. Aussig-Wiedeń.

Naśladownictwo w jakiegokolwiek bądź formie narusza nasze ustawowo zastrzeżone prawa. Wszystkich tych, którzy bądź to marki nasze podrabiają, bądź mydło z tymi lub podobnymi znakami ochronnymi wyrabiają lub do handlu wprowadzają, ścigać będziemy z całą surowością prawa.

2680

„SATURNIA“ Sp. Akc. w Warszawie, Marszałkowska L. 138.

PRZEWODNIK HANDLOWY I PRZEMYSŁOWY.

Wózkidziecięce „Brennabor“

Zastępstwo:

S. H. Wettstein, Kraków, Szpitalna 5. Tel. 4216

Koronki, hafty i jedwabie:

L. MARGULIES (Z. Mahler) Kraków

ulica Grodzka L. 17, (róg pl. Wł. Świątłych).

Istniejący od r. 1875 — znany najwięksi skład towarów pończoskowych, bielizny, konfekcji damskiej i dziecięcej.

Trykotaż i wyroby pończoskowe poleca w wielkim wyborze
Breit i Nowemast, Kraków, Stradom 23. Tel. 2222. Rek zał. 1906. **Hurtownie i częściowo!**

OBUWIE

Włki DALMO
oryg. Goodyear Welt w jakości i trwałości niedoścignione.

Hurtownie

JOHN I LIEBESKIND
Kraków, Gertrudy 26

Artykuły gosp.

Użytkowe, kuchenne, domowe i różne nowości

A. SATTLER
GERTRUDY 24.
Tel. 4162. Tel. 4162.

M.G. Nowomiast
Kraków, Wolska 8. Tel. 2115
żelazo, stal i narzędzia rzemieślnicze.

DELIKATESY

Wojciech Olszowski
Kraków, Mały Rynek
poleca małe deserowe najlepszej jakości. Sery krajowe i zagr. Sardynki francuskie, włoskie i portugalskie. Losos wędzony i marynowany. Pastagi i tane marynaty rybne. Jednorazowa próba przekonana każdego o jakości.

Natana Katznera Synowie
Kraków, Krakowska 32. Tel. 2403
polecają śledzie, sardynki, konserwy rybne i sery

FORTEPIANY

Z. RABA NAST.
Kraków, ul. św. Anny 3
forteplany i pianina firm światowej sławy.

FUTRA

ZAKŁAD KUSNIERSKI
M. ROTBLUM
UL. FLORYANSKA 8.

Futer największy wybór w doborowym gatunku po niskich cenach poleca firma:

ANTONIEGO TRABKI Sydn
Kraków, ul. Szewska L. 12.
Telefon 3464.

GALANTERYA

S. Gutter i A. Brenner
Kraków, Dietla 36.
polecają hurt w wielkim wyborze zabawki dziecięcej oraz ozdoby na drzewka.

Henryk LEIDNER i Ska
Kraków, Stradom 6
poleca hurt. i częściowo włóczki wszelkiego rodzaju

Towary galant., pończoschy, trykotaże, bielizna berety, kałosze, śniegowce itp. **Simon Ohrenstein**, Kraków, Dietłowska 45.

A. Wachsman
Kraków, Krakowska L. 7,
poleca hurt. na sezon zimowy trykotaże i galant. wól.

JEDWABIE

DOM MODY
S. SPIRA
Grodzka 4, Tel. 2265.
Hurtownie i częściowo.

L. H. Wächter, Kraków
sprzedaż detalicz. Floryńska 31
sprzedaż hurtowa Miodowa 1
poleca towary zagr.: materiały wełniane, jedwabie, płótna, żeliry itd. — Ceny konkurencyjne

KAPELUSZE

Pierwsza Krakowska Fabryka Kapeluszy Słomkowych i Filcowych **S. Wiener**, ul. Krowoderska 73, Telefon Nr. 4116 i 4158.

KORALE

Dżety, korale, perły
H. Oppenheim i Syn
Kraków, STRADOM 13
Telefon 4218.

Manufaktura

GRODZKA 42
SKŁAD SUKNA
CELNIK i KRISCHER
Telef. 8219. Kraków.

ADOLF BRACIEJOWSKI
poleca 2807
płaszczki i kostiumy
Kraków, ul. Grodzka L. 4.

S. Lustbader, Kraków
pl. Dominikański 4, Tel. 1370
Fabryczny skład sukna, kamgarnów i szewiotów ang., bielskich i łódzkich. Ceny fabryczne. Sprzedaż hurt. i detaliczna

HIRSCH i ADOLF EDER
SKŁAD SUKNA
Kraków, pl. Dominikański 2. Tel. 2257.

Leon Braciejowski
poleca:
PŁASZCZE i KOSTYUMY
Grodzka L. 5.

MASZYNY

Maszyny do pisania i telefony „Royal“ Floryńska 49, Telefon 1577.

MEBLE

Mebel stylowe luksusowe, biurowe, dekoracje wewnątrz poleca **M. Plezowski**, Kraków, Mały Rynek 2, Telefon 4186.

Stylowe, luksusowe
etc. **S. MANNE**, Kraków Szpitalna L. 6. Tel. 4074. Rok zał. 1860.

PAPIER

S. Neuman, Dietla 55. Tel. 1019
poleca po cenach fabrycznych tapety, bibułę, krepe, pozłótkę, obrázky itd.

CHLORODONT

Izaak Zucker
Sp. z ogr. odp.

Kraków, Dietla L. 44
Hurtownia papieru i przyborów piśmiennych
Fabryka przerobu papieru „Wawel“
Rok zał. 1878 Tel. 1343.

Grünspan & Gerber
fabr. skład papieru i tektur
Plac Nowy 7. — Tel. 4400

PORCELANA

Porcelanę, kryształ, szkło i lampy poleca:
H. Statter Kraków
Grodzka L. 39.

RADIO

„**Uniwersum**“ biuro inżynierskie, Kraków ul. św. Marka 25 poleca w wielkim wyborze radioaparaty odbiercze, lampki katodowe i części składowe

SZKŁO

LUSTRA meblowe, **LUSTRA** galanteryjne **SZKŁA** szlifowane poleca tanio wytwórnia luster

Braća Kalmus, Kraków, Starowiślna 69. Tel. 2152.

Pierwsza małopolska fabryka zwierciadeł i szlifownia szkła Sp. z ogr. odp. Kraków, Grodzka 60, Telef. 4078 i 4225, poleca szyby i lustra szlifowane po cenach przystępnych.

SPEDYCJA

Cracovia Sp. transportowa
Biuro spedycyjne ul. Grodzka 60, Tel. 4073.

Langer i Nadel

Kraków, ul. Zielona 5.
Ekspedycja, celenie, szalikownia, inkaso.
Oddz. wiedeński: Brüder Watzlar Langer & Nadel, Wien II., Ob. Donaustrasse 107

TAPICER

B. Hammer, Kraków, Stradom 23, przyjmuje wszelkie roboty i przeróbki. Robota pierwszorzędna, warunki dogodne. 2419

WĘGLE

Węgiel śląski, krajowy i dąbrowiecki dostarcza wagonowo Polska Spółka Węglowa, ul. Andrzeja Potockiego L. 8. Tel. 4075.

ZELAZO

Skład żelaza i artykuły metalowe
S. SATTLER
Kraków, Stradom 18

REKLAMA
dźwignią
:: handlu ::

Pierwsza i największa hurtownia w Polsce

Adres telegr.: Fröhlichko Kraków.

FRÖHLICH i Ska

KRAKÓW, UL. STANISŁAWA L. 7. — Tel. 4563.

Dom komisowo-handlowy

FORTEPIANY
PIANINA, FISHARMONIE

SKŁAD

HELENA SMOLARSKA

KRAKÓW, ULICA SZEWSKA L. 9. — Telefon 4365.
Sprzedaż na raty do 10 miesięcy. Wybór obrazami.

OJA PARFUMERIE — PARIS
Józef Lax i Syn, Kraków, Zwirzyńska 6

Pierwsza i największa hurtownia w Polsce

JOZEF PEISSNER

Centrala: Kraków, Krakowska 4. — Tel. 2120 i 4552. — Filie: Kraków, Grodzka 60 i Lipsk, Nordstrasse 19

Własne garbarnie. Największy wybór skór baranich, zagranicznych, a mianowicie: siedmiogrodzkich, bułgarskich i jugosłowiańskich.